

OPETUSHALLITUS

**RAPORTTI OPETUSHALLITUKSEN
TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA
1.1.-30.6.2005**

1. KOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN	2
1.1 Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet.....	2
1.1.1 Yleissivistävä koulutus	2
1.1.2 Ammatillinen koulutus	2
1.1.3 Aikuiskoulutuksen näyttötutkinnot	2
1.2 Koulutuksen kehittäminen.....	3
1.2.1 Yleissivistävä koulutus	3
1.2.2 Ammatillinen koulutus	4
1.2.3 Aikuiskoulutus	5
1.2.4 Muu koulutus.....	6
1.2.5 Ruotsinkielinen koulutus	6
 2. KOULUTUKSEN TULOKSELLISUUDEN SEURANTA JA ARVIOINTI	8
2.1 Oppimistulosten arviointi	8
2.2 Arvioinnin kehittämishankkeet.....	8
 3. TIETOHUOLTO	8
3.1 Tiedonhallinta	8
3.1.1 Koulutuksen tietovaranto.....	8
3.1.2 Koulutustiedotus ja neuvonta	9
3.1.3 Opetustoimen taloutta ja rahoitusta koskevan tiedon hallinta	9
3.1.4 Indikaattorit	9
3.1.5 Ennakointi	10
 4. PALVELUTEHTÄVÄT	10
4.1 Kansainväliset tehtävät.....	10
4.2 Muut palvelutehtävät	11
4.2.1 Opiskelijavalinnat ja koulutustiedotus	11
4.2.2 Muut palvelutehtävät.....	13
4.3 Toimikunnat	13
4.4 Tutkintojen tunnustaminen ja vertailu	13
 5. KOULUMUOTOJEN YHTEISET HANKKEET	15
 6. VALTION OPPILAITOKSET	18

1. KOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN

1.1 Opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet

1.1.1 Yleissivistävä koulutus

- Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen uusien perusteiden mukaiseen opetukseen siirtymistä on tuettu koulutuksella ja ohjauksella. EDU.fi –portaaliin on valmistettu opetussuunnitelmien käyttöönottoa tukevaa materiaalia. Perusteiden toteutumisen seurantasuunnitelma on valmistunut. Perusopetuksen seuranta on käynnistetty siten, että kokeiluluvan saaneista kouluista on otettu otos, johon kuuluvilta kouluilta on pyydetty opetussuunnitelmat analysoitaviksi. Analyysi valmistuu syyskuun 2005 aikana ja sen pohjalta laaditaan verkkokysely opetussuunnitelmakehittämisverkostoon kuuluneille kouluille opetussuunnitelmaprosessin toteuttamisesta. Lukiokoulutuksen osalta on tehty opetussuunnitelmaprosessin seurantakysely. Selvitys valmistuu syksyllä 2005.
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden englanninkielinen ja saamenkielinen laitos ilmestyivät.
- Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän perusteet valmistuivat.
- Sirkustaiteen taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusteet valmistuivat.
- Yhtenäisen perusopetuksen kehittämishankkeen väliraportti on valmistunut ja keväällä 2005 pidetty alueelliset seminaarit Etelä-, Keski- ja Pohjois-Suomessa teemana yhtenäisen perusopetuksen johtajuus. Alueverkostojen koordinaattoreille on järjestetty kolme seminaaripäivää.

1.1.2 Ammatillinen koulutus

- Opetussuunnitelmien syksyn 2004 tilannetta koskeva seurantaselvityksen raportti on viimeisteltävänä.
- Tutkinto- ja opetussuunnitelmakokeiluja käynnissä 11 perustutkinnossa. Uusina kokeiluina ovat käynnistyneet kone- ja metallialan perustutkinnon automaatiotekniikan ja kunnossapidon koulutusohjelman kehittäminen opetussuunnitelmakokeiluna, matkailualan perustutkinnon sekä uutena tutkintona kaivosalan perustutkinnon kokeilu. Kokeilujen toimintaohjetta on viimeistely ja annettu lausuntoja useista uusista tutkintokokeiluesityksistä.
- Merenkulkualan, lääkealan ja tanssialan perusteita on tarkistettu. Cateringalan, logistiikan, lentokoneasennuksen sekä rakennusalan perustutkinnon ops-perusteiden tarkistaminen on käynnissä. Lisäksi valmistellaan kaikkia tutkintoja varten työssäoppimisen ohjauksen sekä yhteiskunta-, yritys- ja työelämätiedon sekä yrittäjäyys- ja yritystoiminta valinnaisten opintokokonaisuuksien perusteita.
- Eläköön opetussuunnitelma- opetussuunnitelman laadinnan oppaan päivitystyö on käynnissä ja mapa- konsultointia koskeva esite on valmistunut.

1.1.3 Aikuiskoulutuksen näyttötutkinnot

- Uusia ja uudistettuja perusteita tuli voimaan 27: baarimestarin erikoisammattitutkinto, elintarvikealan erikoisammattitutkinto, hevostenvalmentajan ammattitutkinto, hitsaajamestarin erikoisammattitutkinto, hiusalan erikoisammattitutkinto, jalkinealan ammattitutkinto, jalkinealan erikoisammattitutkinto, kaupan esimiehen erikoisammattitutkinto,

kiinteistöväälitysalan ammattitutkinto, kotityöpalvelujen ammattitutkinto, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan ammattitutkinto, lukkosepän ammattitutkinto, maaseutumatkailun ammattitutkinto, markkinointiviestinnän erikoisammattitutkinto, nahanvalmistajan erikoisammattitutkinto, puusepäntalon ammattitutkinto, puusepäntalon erikoisammattitutkinto, rakennustuotannon ammattitutkinto, ruokamestarin erikoisammattitutkinto, talonrakennusalan ammattitutkinto, talonrakennusalan erikoisammattitutkinto, tarjoilijan ammattitutkinto, tekstiilialan ammattitutkinto, tekstiilialan erikoisammattitutkinto, vaatetusalan ammattitutkinto, vaatetusalan erikoisammattitutkinto ja välinehuoltajan ammattitutkinto.

- Aloitettiin henkilökohtaisia opiskeluohjelmia sekä näyttötutkintojen järjestämissopimuksia sekä todistusmalleja koskevien määräysten uusiminen.

1.2 Koulutuksen kehittäminen

1.2.1 Yleissivistävä koulutus

- Kansalaisvaikuttamisen hankkeen osana vuosi 2005 on Euroopan neuvoston kansalaiskasvatukseen teemavuosi. Teemavuodelle on laadittu omat verkkosivut EDU.fi – portaaliin sekä valmistettu teemavuoden esitteet suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä järjestetty koulutustilaisuuksia.
- Päivitetty julkaisu ”Kotitalouden opetustilat ja työturvallisuus” ilmestyi.
- Koordinoitiin ja rahoitettiin lukiolaisten tiedeolympialaistoiminta ja valmennus. Joukkueet osallistuivat matematiikan, fysiikan, kemian, tietotekniikan, biologian, maantieteen ja filosofian olympialaisiin.
- Käynnistettiin yhteistyössä Etelä-Suomen lääninhallituksen kanssa hanke pienten kuntien tukemiseksi oppilashuoltotyössä.
- Käynnistettiin yhteinen hanke Suomen Vanhempainliiton kanssa kodin ja koulun laatu-kriteereiden valmistamiseksi.
- Terveystiedon opetuksen tueksi valmistui teos Peltonen, H. ja Kannas, L. Terveystieto tutuksi – ensiapua terveystiedon opettamiseen sekä tukimateriaaleja EDU.fi –portaaliin.
- Käynnistettiin katsomusaineiden kehittämishanke, jonka sisällä kehitetään elämäntieteen, evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen uskonnon sekä pienryhmäisten uskontojen opetusta. Kehittämisverkostojen kokoamisesta on neuvoteltu kevään 2005 aikana eri yhteistyökumppaneiden kanssa.
- Erityisopetuksen Erityiset opetusjärjestelyt syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukena - hankkeen tuloksena tuotettiin julkaisu Selviytymisen polkuja, joka ilmestyi keväällä 2005. Laadittiin suunnitelmat opetushenkilöstön erityisopetusta koskevaa täydennyskoulutusta varten sekä ministeriön pyynnöstä hankesuunnitelmat erityisopetuksen alueellisten palvelurakenteiden kehittämiseksi, valtion erityiskoulujen kehittämiseksi resurssikeskuksina sekä sairaalaopetuksen kehittämiseksi.
- Järjestettiin Kansalliset esi- ja alkuopetuspäivät, joilla esiteltiin mm. Valtioneuvoston selontekoa esiopetusuudistuksen vaikutuksista ja tavoitteista sekä esiopetuksen laadun arvioinnin tuloksia. Osallistuttiin Varhaiskasvatukseen neuvottelukunnan ja Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ohjausryhmän työskentelyyn.
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden toimeenpanoa tukemaan ja toiminnan laatua kehittämään asetettiin 15 alueellista kehittämisverkostoa. Alueellisen kehittämisverkoston toiminnan ja seutukunnallisen yhteistyön vahvistamiseksi järjestettiin kaikissa alueverkkoissa verkoston työseminaarit. Valmistettiin aamu- ja iltapäivätoiminnan tukimate-

riaalia. Esite ja esittelyvideo valmis-tuvat elokuussa 2005 ja julkaisu ilmestyy syksyllä 2005.

- Kerhotoimintaa koskevan selvityksen pohjalta valmistui yhteistyössä Kerhokeskuksen kanssa julkaisu Kerhotoiminta – näkökulmia koulun kerhojen kehittämiseen.
- Turvallisuuskasvatuksen ja koulujen turvallisuuden kehittämisen tueksi avattua Turvanettiä Opetushallituksen verkkosivuilla kehitettiin sekä laadittiin toimintaohjeet kriisitilanteissa.
- Ylioppilastutkinnon kehittämistä on jatkettu yhdessä ylioppilastutkintolautakunnan kanssa ja järjestetty yhteinen seminaari ja järjestetty koulutusta koskien uudistusta.
- Opetushallitus on osallistunut Suomen kestävän kehityksen toimikunnan koulutusjaoston ja sihteeristön työhön. Koulutusjaostossa on valmisteltu kestävä kehitystä edistävän kasvatuksen ja koulutuksen strategiaa. Baltic 21 E-ohjelmaan liittyen Opetushallitus on laatinut yhteistyössä pilottikoulujen kanssa oppaan aihekokonaisuuksien työstämisestä koulun työyhteisössä. Opas on julkaistu Edu.fi:ssä. Opetushallitus on ollut mukana järjestämässä Suomen ensimmäistä YK:n kestävä kehitystä edistävän koulutuksen vuosikymmenen virallista konferenssia Kasvatuksella kohti kestävä kehitystä / Sustainable Development through Education 13.-15.6.2005.

1.2.2 Ammatillinen koulutus

- ESR-hankkeiden myöntövaltuus (ESR+valtio) on vuoden 2005 loppuun mennessä 77,1 milj. €, mistä on myöntöpäätöksin ja varauksin sidottu 84 %. Maksatusaste on 71,5% tehdyistä sidonnoista. Kolme koulutustilaisuutta projekteille toteutettu, tehty 15 paikan päällä tapahtuvaa varmennuskäyntiä ja tiedotettu projekteista ja tuloksista eri tilaisuuksissa ja valmisteltu uudet ESR-projektien esitteet eri kielillä.
- ESR-työssäoppimisen kehittämishankkeita ja työpaikkaohjaajakoulutushankkeita käynnissä yhteensä. Työssäoppimisen hyviä käytäntöjä on välitetty levitys- ja koontaprojektissa.
- ESR- hankkeena näyttöaineistojen valmisteluprojekteissa on valmisteltu ja luovutettu Opetushallitukselle 44 tutkinnon näyttöaineisto. Näyttöprojekteissa on valmisteltunäyttöjen organisointi, toteutus, ohjaus- ja arviointimalleja. Kansallisen oppimistulosten arvioinnin kehittäminen on jatkunut 14 perustutkinnossa. Kokeiluprojekteissa on testattu näyttöperusteista oppimistulosten arviointimallia. Hyvien näyttökäytäntöjen levittäminen on jatkunut ja laajentunut (156 tilaisuutta 34 perustutkinnon osalta). Perustutkintojen ammattiosaamisen näyttöjen ja näyttötutkintojen yhteensovittaminen on jatkunut viiden tutkinnon osalta. Näyttöprojekteissa on koulutettu 30.6.05 mennessä yhteensä lähes 9000 opettajaa ja työelämän edustajaa näyttöihin.
- ESR-hankkeisiin liittyen on jatkettu kolmea tutkimusta.
- Näyttöjä koskevat säädökset hyväksyttiin kesäkuussa eduskunnassa ja ne tulevat voimaan 1.1.2006. Näytöt otetaan käyttöön viimeistään 1.8.2006 kaikissa tutkinnoissa. Näyttöjä koskevien asetusten viimeistelyyn on osallistuttu.
- Ammattiosaamisen näyttöjä koskevat muutokset opetussuunnitelman perusteiden yhteiseen osaan on valmisteltu ja viimeistellään syksyllä. Projektien luovuttamia näyttöaineistoja on yhtenäistetty. Näyttöjen toimeenpanoon liittyviä info-tilaisuuksien järjestäminen on tehty kaikkien tutkintojen osalta.
- Toteutettiin työssäoppimisen tukiohjelmaa, johon kuuluvat mm. työssäoppimisen laadunvarmistus, opettajien ja työpaikkaohjaajien koulutus. Ohjelman määrälliset tavoitteet saavutettiin.
- Työturvallisuusaineistot valmistuivat kahdelle alalle.

- Koulutuksen järjestäjille osoitettiin työssäoppimisen kehittämiseen kansallista tukea 1,8 milj. €.
- On osallistuttu *Ammattiosaajan vuoden 2005* ja Helsingin *World Skills ammattitaidon MM-kisojen* järjestämiseen sekä hoidettu kisajärjestelyihin liittyvää hallinnointia ja tiedotusta.
- Ammatillisen koulutuksen tutkintoesite, yleisesite ja seitsemän alakohontaista esitettä eri kielillä ovat lähes kaikki valmiina.
- Taitajien valmennusverkostossa (ESR) oli valmennettavia sata sekä 50 oppilaitosta ja sama määrä yrityksiä.
- Tehty selvitys yrittäjien koulutuspuolesta Suomessa, tuotettu menetelmällisiä ratkaisuja yrittäjyyden ja yritystoiminnan opettamiseen edu-fi-sivuille sekä uudistettu harjoitusyrittäjä-oppimismenetelmän-portaali. Monialainen yrittäjämerkonomikoulutus on meillä.
- Kestävän kehityksen esitteet on tuotettu suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, koulutuksen järjestäjän KEKE-opas valmistunut edu-fi-sivuille, WorldSkills-kansainvälinen Matkailuravitsemis- ja talousalalla
- Ympäristöseminaari toteutettu ja osallistuttu kestävään kehitykseen liittyvään kv-yhteistyöhön.
- Koulutuksen järjestäjiä ohjattu suunnittelemaan eri alojen koulutusta määrällisesti ja laadullisesti kustannustehokkaasti ja osallistuttu aktiivisesti alakohtaiseen sidosryhmäyhteistyöhön. Kansainvälistymis-, virtuaalikoulu- ja oppimateriaalihankkeista annettu lausunto ja ohjattu hankkeita sisällöllisesti. Alakohtaisia mapa-koulutustilaisuuksia ja tilauskoulutusta on toteutettu useilla aloilla Osallistuttu ammatillisten tutkintojen asemointityöhön OPM:n työryhmässä
- Koulutusaloittaisia kehittämishankkeita on käynnissä mm:
 - Auto- ja kuljetusalalla (EU-direktiivi)
 - Lentokoneasennuksessa
 - Rakennusalalla
 - Kone- ja metallialalla
 - Kemian alalla
 - Elintarvikealalla
 - Sosiaali- ja terveystieteiden alalla/lääkealalla
 - Luonnonvara- ja ympäristöalalla

1.2.3 Aikuiskoulutus

- Valmisteltiin ministeriölle tehtävää esitystä ammatti- ja erikoisammattitutkintojen tutkintorakenneasetuksen muutoksista. Vireillä olevista muutosesityksistä hankittiin koulutustoimikuntien lausunnot.
- Laadittiin tiiviit kuvaukset uusista näyttötutkinnoista.
- Kaikista tutkinnon kuvauksista julkaistiin suomen-, ruotsin- ja englanninkieliset kirjat.
- Näyttötutkintojen järjestämisedellytysten arvioita tehtiin 44.
- Avustettiin 40:tä ammatillisen lisäkoulutuksen kehittämishanketta.
- Avustettiin 14 virtuaalikouluhanketta.
- Myönnettiin 24 koulutuspaikkaa rehtoreiden näyttötutkintomestarikoulutukseen.
- Osaan.fi-titokannassa on ollut noin 42 000 käyntiä.

1.2.4 Muu koulutus

Tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön kehittämiseen myönnettiin ylimääräisiä valtionavustuksia seuraavasti:

- Osana Tietoyhteiskuntaohjelmaa toteutettiin Virtuaalikouluhanke. Sen puitteissa tuettiin 38 perusopetuksen ja 11 lukion hanketta. Peruskouluja on hankkeissa mukana noin 500 ja lukioita 63. Hankkeet ovat pääasiallisesti alueellista yhteistyötä ja opetussuunnitelma-työtä tukevia hankkeita.
- Tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön kehittämistä valmisteltiin perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen työryhmissä. Työryhmien raportit ilmestyivät toukokuussa 2005 Opetushallituksen julkaisusarjassa
- myönnettiin 349 koulutuksen järjestäjälle tai oppilaitoksen ylläpitäjälle avustusta 1763 oppilaitoksen tietotekniikkahankintoihin osana tietoyhteiskuntahanketta noin 2,7 miljoonan euron edestä
- 108 yleissivistävän koulutuksen järjestäjälle myönnettiin avustuksia tietohallinnan kehittämishankkeisiin noin 135 000 euron edestä
- laajakaistayhteyksien rakentamiseen myönnettiin yleissivistävään koulutukseen noin 720 000 euroa
- virtuaalikouluhankkeita tuettiin 2,53 miljoonalla eurolla
- osallistuttiin helmikuussa kansallisen tietoturvapäivän järjestämiseen ja tiedotettiin asiasta kouluja monilla eri kanavilla
- saatiin valmiiksi virtuaaliopetuksen kehittämis- ja vakiinnuttamissuunnitelmat perusopetukseen sekä lukioon, ammatilliseen koulutukseen ja aikuiskoulutukseen
- käynnistettiin verkko-oppimateriaalien laatukriteerien laatiminen
- perustettiin yhteistyökumppaneiden kanssa Ditiva II – työryhmä kehittämään verkko-oppimateriaalin haku- ja saatavuuspalveluita
- osallistuttiin kansainväliseen EU:n komission tukemaan eColours- hankkeeseen, jossa kehitetään verkko-oppimateriaalin yhteistuotanto- ja lokalisointimalleja
- Opetushallituksen ylläpitämään opetuksen portaalipalveluun tuotettiin uutta sisältöä Opetushallituksen omana työnä ja tilaustyönä ulkopuolelta ja palvelua kehitettiin valtakunnallisen laatukriteeristön mukaisesti, huhtikuussa kävijämäärä ylitti 200 000 kuukausittaisen kävijän rajan

1.2.5 Ruotsinkielinen koulutus

Ruotsinkielisen koulutuksen linja on osallistunut ja toteuttanut seuraavia hankkeita.

- Förskole- och nybörjarundervisning/utveckling av den grundläggande utbildningen
- Utveckling av gymnasieutbildningen
Avtal har ingåtts och arbetet på ett tiotal fördjupade kurser på svenska för distansgymnasiet har handletts. Planering av de s.k. gymnasieringarna för nätstudier samt av en omfattande svensk gymnasieutredning. Rådplägningsdagar i Åbo 7-8.4 för rektorer på II stadiet. En förfrågan om läroplansprocessen med ett svenskt tillägg utsänd. De svenska gymnasiernas allmänna framgång i studentexamen v 05 har studerats.
- Finnrum

Utvecklingsarbetet i finska i den nya pilotkommunen Närpes (gymnasiet) har handletts. Resultaten och metoderna hittills för gymnasiernas del i Korsholm, Petalax och Närpes har delgetts övriga finsklärare i svenska Österbotten vid två rådplägningsdagar. Utvecklingsarbetet i den grundläggande utbildningen handletts vid två möten.

- Bättre läs- och skrivfärdighet i grundskolan och gymnasiet
En publikation som ger tips och idéer för utvecklandet av skolbiblioteken har sammaställts och kommer att publiceras till Bokmässan i Helsingfors, i oktober 2005.
- Språkrum, muntlig kommunikation och utvecklande av modersmålet
Inom **Språkrum** har hållits två lärarseminarier och arrangerats författarbesök i alla projektskolor. Elevernas språkfärdigheter har testats. Projektet producerar en film om de språkpedagogiska arbetssätten inom Språkrum. Inom temat **modersmålsutvecklingen** har skapats webbmaterial som stöd för de nya läroplanerna, kurser i textkompetens har arrangerats och produktionen av stödmaterial för det nya studentprovet i textkompetens är under arbete. Inom **mediekunskapsområdet** har webbkursen Median maailma fått en svensk motsvarighet, ett tvåspråkigt samarbete med ETKK har etablerats, nordiskt samarbete inom film- och mediekunskap fortsätter.
- Yrkesutbildning 2015
IT- och studiehandledningsprojekt samt Seutu-projektet har koordinerats. Västra Nyland blev pilot inom Seutu. Studiehandledningen har särskilt utvecklats i Helsingfors-, Vasa- och Ekenäsregionerna. Regionala strategier, i enlighet med YU2015, har på eget initiativ dragits upp för Sydösterbotten och Norra svensk-österbotten. Tillströmningen till den svenska yrkesutbildningen ökade med 5 procent och yrkeslärarutbildningen fick ungefär 3 ggr fler sökande än år 2004. UBS bistår länsstyrelserna i utvärderingen av målen i utvecklingsplanen 2008.
- Värdegrundsprojekt
- Matematik, naturvetenskaper
- Hållbar utveckling
- Vägledning för studerandes placering i arbetslivet
- Stöd för de svenskspråkiga examenskommissioner
- Den virtuella skolan
- Studiehandledning och elevvård
- Sammanhållen grundskoleutbildning
- Specialundervisning alla stadier
- Olika elever - gemensam skola
- Invandrarfrågor för alla stadier
- Lägesbeskrivning över den svenskspråkiga utbildningen
- Nordiska teman II
- Nordspes
- Nätverket morgondagens skola
- Internationell verksamhet
- Skapa nu
- Grunder för fristående examina och stöd
- Morgon- och eftermiddagsverksamhet
- Yrkesutbildningens läroplansgrunder
- Utveckling av yrkesutbildningen

2. KOULUTUKSEN TULOKSELLISUUDEN SEURANTA JA ARVIOINTI

2.1 Oppimistulosten arviointi

- Matematiikan vsl 9. arviointiraportti julkistettiin toukokuussa
- Huhtikuussa toteutettiin äidinkielen ja kirjallisuuden sekä modersmålet och litteratur vsl/åk 9. oppimistulosten arvioinnit. Koulut saivat pikapalautteen ennen lukuvuoden päättymistä
- Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä modersmålet och litteratur sekä matematiikan perusopetuksen oppimistulosten arvioinnin toimeenpano ensimmäisessä nivelvaiheessa syksyllä on edennyt suunnitelmien mukaan,
- Julkaistu vertailuraportti Oppimaan oppiminen ala-asteella
- Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten arviointijärjestelmän kehittäminen (Koppi –hanke) on jatkunut suunnitelmien mukaan.

2.2 Arvioinnin kehittämishankkeet

- Ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuosituksen uudistamista ja mittareiden kehittämistä jatkettu suunnitelmien mukaan. Analysoitu laajan koulutuksen järjestäjille tehdyn kyselyn aineisto. Osallistuttu kahteen Leonardo –projektiin ja järjestetty helmikuussa kansainvälinen konferenssi.
- Toimeenpantu ammatillisen koulutuksen ja oppisopimuskouluttajien laatu-palkintokilpailut. Valmistettu julkaisu työnantajaorganisaatioiden oppisopimuskoulutuksen hyvistä koulutuskäytännöistä.
- Tehty selvitys koulutuksen paikallisen arvioinnin tilasta. Valmisteltu malleja koulutuksen arviointiin ja vertaisarviointiin.
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan seurataan toteutettu suunnitelman mukaan.
- Opetustoimen seutuhankeen perusteita ja yhteisfoorumeita on selvitetty sekä julkaistu raportti. Kansainvälisen Schooling for Tomorrow –hankkeen kansallista totuttamista on suunniteltu.

3. TIETOHUOLTO

3.1 Tiedonhallinta

3.1.1 Koulutuksen tietovaranto

- Tiedot koulutustarjonnasta ja oppilaitoksista kerätään OPTI-tietojärjestelmään. Tiedot ovat hyödynnettävissä avoimessa www.koulutusnetti.fi –internetpalvelussa. Molempia järjestelmiä on ylläpidetty ja kehitetty yhteistyössä päivittäjien ja käyttäjien kanssa. Koulutusnetin kautta tehtiin 2,5 miljoonaa hakua ajalla 1.1.-30.6.2005. Tietoja hyödyntävät Opetushallituksen lisäksi opetusministeriö, lääninhallitukset, työministeriö, Kansaneläkelaitos, Opintoluotsi.fi-portaali, koulutuksen järjestäjät ja oppilaitosten ylläpitäjät sekä kaikki koulutustietoja etsivät kansalaiset. TIEKE ry:n

kanssa sovittiin lyhytkestokoulutuksen tarjonnan keskittämisestä 2006 alkaen AI-KO-internetpalveluun.

- Internet-pohjaisen tilasto- ja indikaattoripalvelun käyttöliittymämalli (joka on saanut nimekseen ”Wera”) on tehty, raportit on määritelty ja Tilastokeskuksen kanssa on käyty keskustelua Internetissä julkaistavista tiedoista.
- Koulutuksen määrälliset indikaattorit 2005 -julkaisun työryhmä on asetettu ja työ on lähtenyt käyntiin. Aikaisempaa laajempien korkeakoulutietojen lisäksi julkaisua on päätetty täydentää kansainvälistä koulutusta käsittelevällä kappaleella. Korkeakouluihin hakeneita ja valittuja koskevia tietoja tullaan tarjoamaan indikaattorijulkaisun lisäksi myös koulutusnetissä ja OPH:n internetsivujen tilasto-osioissa. Tarkempi erittely ja esitettävät taulukot päätetään myöhemmin. Koulutusnetin osalta tekniset muutustyöt korkeakoulujen alimpien pisterajojen näyttämiseksi on tehty, testattu ja viety tuotantoon.
- Aikuiskoulutuksen vuosikirja 2005:20 on julkaistu heinäkuussa 2005. Julkaisu löytyy myös sähköisessä muodossa opetusministeriön sivuilta.
- Tilastokeskus keräsi opetusministeriön toimeksiannosta opettajatiedot pääosin 14.3.- 8.5.2005. Tilastotietojen pohjalta Opetushallituksessa tehdään julkaisu, jossa eri koulutusmuotojen opettajat esitetään omina kokonaisuuksinaan. Julkaisun ajankohta on touko-kesäkuu 2006.
- Suomen Akatemian Life as Learning-tutkimusohjelman kanssa on tehty yhteistyötä tutkimustiedon levittämiseksi ja hyödyntämiseksi.
- Opetushallitus on osallistunut aktiivisesti OECD-yhteistyöhön mm. koordinoimalla koulutusindikaattoriprojektia (INES) ja seuraamalla erityisesti evidence based – policyyn, koulutuksen tulevaisuuteen ja aivotutkimukseen liittyviä hankkeita.

3.1.2 Koulutustiedotus ja neuvonta

Katso kohta 4.2.1.

3.1.3 Opetustoimen taloutta ja rahoitusta koskevan tiedon hallinta

Keväällä 2005 kerättiin koulutuksen järjestäjiltä vuoden 2004 kustannustiedot sekä tammikuun 20. päivän opiskelijatiedot sekä toteutettiin poikkeuksellisesti vuoden 2005 yksikköhintapäätöksiin ja ennakkolisiin rahoituspäätöksiin liittyvät tehtävät. Virasto on osallistunut kuntien valtionosuus- ja rahoitusjärjestelmän uudistamisen valmisteluun Kuntalain lakijaoston työskentelyssä sekä ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten ja valtakunnallisten erikoisoppilaitosten rahoitusjärjestelmän muutosten valmisteluun. Vapaan sivistystyön rahoituksen työryhmä, johon viraston edustaja osallistui, sai työnsä valmiiksi. Ammatillisen koulutuksen tulosrahoituksen laskenta jatkui ja lisäksi siihen liittyvä Etlan toteuttama tutkimushanke. Alkuvuodesta toteutettiin yksi ohjaus- ja tarkastuskäynti ja saatiin valmiiksi raportit 4:stä ohjaus- ja tarkastuskäynnistä.

3.1.4 Indikaattorit

Katso edellä kohta 3.1.1.

3.1.5 Ennakointi

- Osaamistarpeiden muutoksia kartoitettiin usealta koulutusosalta. Yrittäjäyöalan osaamistarveselvitys valmistui, luonto- ja ympäristöalan sekä kotitalous- ja kuluttajapalvelujen osaamistarveselvitykset ovat viimeisteltävänä. Uusia selvityksiä on käynnistymässä liikelatouden ja kaupan alalla, kone- ja metallialalla, maamittausalalla sekä turvallisuusalalla. Lisäksi on osallistuttu Matka 2020-selvitykseen, Ensti-palvelujen tukiryhmään sekä ennakoinnin verkostotyöhön kuten EK:n Tulevaisuusluotaimen toimintaan. Koulutusoppaiden ja tiedotusaineistojen ammattialakuvauksia on uudistettu tarvittavin osin.
- Jatkettiin ennakkoinnin ESR-projektia (Koulutustarpeiden määrällisen ennakkoinnin menetelmän yhteistyön kehittäminen alueellisessa ennakkoinnissa). Työ käsittää nykyisen Mitenna-laskentamallin perusteellisen uudistamisen sekä alueellisen ennakointiyhteistyön kehittämistä ja vakiinnuttamista. Projektilla tähdätään valtakunnallisen ja alueellisen ennakointitiedon tuottamiseen seuraavan kehittämissuunnitelman (2007 – 2012) valmistelua varten.
- Kevään aikana osallistuttiin opetusministeriön Koulutustarjonta 2012 –projektin työhön. Projektin tehtävänä on voimassa olevan kehittämissuunnitelman tavoitteiden tarkistus ja seuraavan kehittämissuunnitelman valmistelu hyödyntäen Opetushallituksen ennakointityötä.
- Osallistuttiin asiantuntijoina useisiin OPH:n ulkopuolisiin ennakointihankkeisiin. Näistä keskeisin on työministeriön Työvoima 2025 –projekti, joka tuottaa Opetushallituksen käyttöön työvoiman toimialoittaiset kysyntäennusteet. Muita ennakointihankkeita ovat olleet sosiaali- ja terveysministeriön ennakointihanke, EK:n Tulevaisuusluotain ja Palvelut 2020 –hankkeet sekä opetusministeriön aikuiskoulutushanke.
- Jatkettiin koulutustarpeita koskevan ennakointitiedon (Koulutus ja työvoiman kysyntä 2015) levittämistä mm. viraston järjestämällä alakohteisilla kehittämisspäivillä, koulutus-toimikuntien kokouksissa, opetusministeriön järjestämässä tilaisuuksissa, Enstietietopalvelun, koulutusoppaan (peruskoulun jälkeinen koulutus), lehtikirjoitusten ja haastattelujen kautta sekä ulkomaisten vierailijoiden tapaamisissa.
- On ylläpidetty ja kehitetty Ennakoinnin sähköistä tietopalvelua, Enstiä.

4. PALVELUTEHTÄVÄT

4.1 Kansainväliset tehtävät

- Opetushallitus on osallistunut aktiivisesti pohjoismaiseen yhteistyöhön järjestämällä yhteistyöneuvotteluja, osallistumalla yhteisiin hankkeisiin ja järjestämällä vastaavien virastojen pääjohtajatapaamisen sekä osallistumalla Pohjoismaisen Ministerineuvoston koulu-yhteistyön johtoryhmään (NSS).
- Opetushallitus on avustanut opetusministeriötä SOKRATES- ja COMENIUS -ohjelmien kansallisessa toteutuksessa
- Opetushallitus on osallistunut Euroopan Neuvoston koulutuskomitena toimintaan koordinoimalla opettajien täydennyskoulutusohjelmaa ja Eurooppa koulussa hanketta sekä osallistunut Eurooppalaisen nykykielten keskuksen (Graz) yhteistyöhön.
- Opetushallitus on koordinoanut Unesco-kouluverkon toimintaa
- Opetushallitus on vastannut suuresta määrästä ulkomailta tulleista vierailuista (PISA-vertailu). Ensimmäisen puolen vuoden aikana Opetushallituksen kansainvälisten asioi-

den ryhmä on järjestänyt vierailun yli 40 ryhmälle, yhteensä yli 400 vierailijalle 27 eri maasta. Lisäksi Opetushallitus järjesti maaliskuussa yhdessä Helsingin yliopiston kanssa kolmipäiväisen Pisa-konferenssin. Konferenssiin osallistui noin 300 henkilöä 34 eri maasta.

- Opetushallitus on avustanut opetusministeriötä lähialueohjelman toteuttamisessa ulkoasiainministeriön strategian mukaisesti. Hanketoiminnassa priorisoitiin vaikutuksiltaan laajempia hankkeita ja yhteistyötä muiden kansainvälisten rahoittajien kanssa. Keväällä 2005 aloitettiin kahden uuden hankkeen tarjouskilpailu.
- Opetushallitus on valmistellut yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen kansainvälistämiseen myönnettävät avustukset. Avustukset kohdennetaan etupäässä verkostoituneille hankkeille tavoitteena tukea Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2003–2008 linjausten mukaista kehittämistoimintaa. Toimintaan on varattu yhteensä n. 2,5 MEUR. Avustukset on kohdennettu etupäässä verkostoituneille hankkeille.
- Venäjä-Suomi -ohjelma (yleissivistävä ja ammatillinen koulutus) muodostuu useista projekteista, joilla lisätään Suomen ja Venäjän Federaation oppilaitosten ja opetusalan viranomaisten yhteistyötä sekä tiedon ja kokemusten vaihtoa.
- Opetushallitus on myöntänyt harkinnanvaraista valtionavustusta Suomi-kouluille ja vaihto-oppilasjärjestöille
- Opetushallitus on tukenut ammatillisen koulutuksen kansainvälistymistä myöntämällä avustusta koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten kansainväliseen yhteistyöhön 600 000 euroa. Avustukset on kohdennettu etupäässä ala- ja teemakohtaisesti verkostoituneille.
- Ammatillisen koulutuksen kahden tutkinnon opetussuunnitelman perusteet käännetty englannin kielelle. Ammatillista koulutusta on esitelty lukuisissa tilaisuuksissa ,vierailujen yhteydessä sekä WorldSkills –MM-kisoissa.
- EU:n ammatillisen koulutuksen Kööpenhamina-prosessiin liittyvän ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten siirtojärjestelmän (European credit transfer system for vocational education and training eli ECVET) kehittämistyöhön on osallistuttu Technical Workingin Groupin (TWG) jäsenenä . Lisäksi Opetushallitus on käynnistänyt viidessä tutkinnossa FINNECVET- hankkeen, jossa selvitetään ECVET-mallin toimivuutta ja kehitetään suomalaiseseen käyttöön toimeenpanon apuvälineitä.
- Opetushallitus on tehnyt Suomen koulutusjärjestelmää tunnetuksi Euroopan unionin tiedonvaihdon verkostoissa Eurydicessa ja Cedefopin ReferNetissä sekä toiminut Cedefopin opettaja- ja kouluttajakoulutusverkostossa (TTnet). Virasto on koordinoanut Cedefop Study Visit -ohjelmaa Suomen osalta.
- Opetushallitus on osallistunut aktiivisesti OECD-yhteistyöhön (ks. kohta 3.1.1.)
- Opetushallitus on yhdessä opetusministeriön kanssa hoitanut Eurooppa-koulujen kansalliselle viranomaiselle kuuluvat tehtävät hoidettiin tammikuussa virallisesti käynnistyneen eurooppalaisen tietoverkkopohjaisen ystävyyskouluhankkeen (eTwinning) koordinoitua ja tiedotusta
- osallistuttiin eurooppalaisen ja pohjoismaisen koulutieverkon toimintaan

4.2 Muut palvelutehtävät

4.2.1 Opiskelijavalinnat ja koulutustiedotus

- Peruspalvelut ja uudistukset on toteutettu v. 2005 ensimmäisellä vuosipuoliskolla suunniteltujen aikataulujen mukaisesti laajan yhteistoimintaverkon avulla.
- Ammatillisen ja lukiokoulutuksen eli toisen asteen yhteishakujärjestelmä (TAYH)

- Syksyllä 2005 alkavaan koulutukseen yhteishaussa oli kevään yhteishaussa 85 700 hakijaa, jossa oli nousua edelliseen vuoteen verrattuna 300. Koulutuspaikan sai lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa ja vapaan sivistystyön koulutuksessa 73 000 opiskelijaa.
- Ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmä (AMKYH) (Rekisterin alarekisterinä on ammattikorkeakoulujen hakija- ja opiskelupaikkarekisteri (AMKOREK), johon talletetaan aikuiskoulutuksen ja vieraskielisen koulutuksen sekä yhteishaussa hakeneita, hyväksytyjä ja opiskelupaikan vastaanottaneita koskevat tiedot)
 - Syksyllä 2005 alkavaan yhteishaussa mukana olevaan ammattikorkeakoulujen koulutukseen oli hakijoita 68 200, joka 1 300 vähemmän kuin vuonna 2004. Koulutuspaikan saa ammattikorkeakoulujen koulutusohjelmissa 24 000 hakijaa.
 - yhteishaussa oli kolmatta vuotta käytössä sähköinen hakulomake (AMK-nettihaku), joka on saavuttanut valtavan suosion. Kevään 2005 haussa ammattikorkeakoulut saivat parhaimmillaan 95 % hakemuksista netin kautta. Koko hakijamäärästä nettihakua käytti keväällä 57 900 eli 85 % hakijoista.
 - Syksyllä 2005 alkavaan ammattikorkeakoulujen yhteishaun ulkopuolella olevaan aikuis- ja vieraskieliseen koulutukseen oli 13 400 hakijaa.
- Ammatillisen opettajakoulutuksen yhteishakujärjestelmä (AMKOPE) oli käytössä toista vuotta. Myös tässä keskitetyssä hakujärjestelmässä on käytössä sähköinen hakupalvelu (OPEKORKEAHAKU)
 - Hakijoita opettajakoulutukseen oli 5 500, joista 4 750 haki opettajankoulutukseen, 440 erityisopettajankoulutukseen ja 300 opinto-ohjaajankoulutukseen. Hakijoista 91 % käytti nettihakua, opinto-ohjaajankoulutukseen hakeneista peräti 98 %.
- Yliopistosektorin hakija- ja opinto-oikeusjärjestelmä (HAREK)
 - Rekisteriin talletettiin yliopistojen hakijoita, hyväksytyjä ja opiskelupaikan vastaanottaneita koskevat keskeiset tiedot lukuvuodelta 2005 - 2006. Hakijoita oli kesäkuun lopussa yhteensä 69 100, mikä on pari tuhatta vähemmän kuin edellisvuonna. Järjestelmän kautta yliopistot saivat opiskelijavalintaansa varten ylioppilastutkintorekisteristä sähköisesti tiedot ylioppilastutkinnon suorittaneiden tulokista.
- Yhden korkeakoulututkintoon johtavan opiskelupaikan säännös on käytössä seitsemättä lukuvuotta. Toteutettaessa ja seurattaessa yhden korkeakoulupaikan säännöksen toteutumista hyödynnetään yliopistosektorin hakija- ja opinto-oikeusrekisteriä (HAREK) sekä ammattikorkeakoulujen hakija- ja opiskelupaikkarekisteriä (AMKOREK).
 - Seurantajärjestelmän avulla on nykyisin saatavana ajantasaisia tilastotietoja koko korkeakoulusektorin opiskelijavalinnoista. Hakijoista ja hyväksytyistä saadaan tiedot heinäkuussa. Arviolta lukuvuonna 2005 - 2006 alkavaan korkeakoulutukseen hakijoita on yhteensä 127 000. Aammattikorkeakouluihin hakeutuu 80 100 ja yliopistoihin 70 000. Hakijoista molemmille sektoreille hakeutuu n. 19 prosenttia.
- Opetushallitus on julkaissut ensimmäisellä vuosipuoliskolla eri koulutusasteiden koulutustarjontaa, hakemista ja opiskelijavalintaa esitteleviä oppaita, joiden painosmäärä on yhteensä 324 000 kappaletta. Kaikista koulutusoppaista on työstetty myös verkkoversiot Opetushallituksen kotisivuille osoitteeseen www.oph.fi ja www.oph.fi/svenska.
 - Ammattikorkeakoulujen valintaopas – Yrkeshögskolornas urval 2005
 - Yliopistojen valintaopas – Universitetens urval 2005
 - Aikuiskoulutusopas 2005
 - Utbildning för vuxna 2005
 - Ammattikorkeakoulujen yhteishaku – Gemensam ansökan till yrkeshögskolor (Kevään 2005 yhteishaun hakuohje)

Myöhemmin kesällä ja syksyllä ilmestyvien oppaiden toimitustyö on käynnissä.

- Opiskelupaikan löytämisen helpottamiseksi on koulutusneuvonnan ja ohjauksen asiantuntijoille ja kaikille koulutuksesta kiinnostuneille käytössä maksuton Koulutusnetti- ja Studieinfo -palvelut Opetushallituksen verkkosivuilla.

4.2.2 Muut palvelutehtävät

- käynnistettiin 78 uutta maksullista oppimateriaalihanketta, joista ruotsinkielisiä oli 29 kpl. Uusia tuotteita valmistui 13 kpl
- käynnistettiin 41 uutta maksutonta digitaalista oppimateriaalia. Uusia tuotteita valmistui 7 kpl

4.3 Toimikunnat

- **Koulustuimikuntien** työ kattaa ammatillisen peruskoulutuksen, aikuiskoulutuksen, ammattikorkeakoulutuksen sekä yliopistojen ammatillisesti painottuneet opinnot. Ammatillisen ja aikuiskoulutuksen asiantuntijat hoitavat yhdessä koulustuimikuntien sihteeripalvelut.
 - toimikuntia on 33 ja niissä on yhteensä 327 jäsentä varajäsenineen, toimikunnille järjestettiin yhteisseminaari
 - toimikunnat ovat ottaneet kantaa oman alansa kehittämisen, antaneet lausuntoja, osallistuneet alansa kehittämishankkeisiin sekä valmistelleet erilliselvityksiä
- Vuonna 2004 asetetut toimikunnat jatkavat toimintaansa..
 - Toimikuntia on yhteensä 172, joissa on 1313 jäsentä noin 400:ta taustayhteisöstä.
 - Järjestettiin toimikunnille kuusi seminaaria, joihin osallistui noin 700 jäsentä.
 - Tutkintotoimikuntien valvonnassa näyttötutkintoihin osallistui ennakkotietojen mukaan noin 21 000 henkilöä.

4.4 Tutkintojen tunnustaminen ja vertailu

- Tutkintojen tunnustamishakemusten määrä lisääntyi. 30.6.2005 mennessä yksikköön tuli 288 hakemusta.
- Päätöksiä annettiin 283 ja 44 hakemusta johti muuhun ratkaisuun. Tunnustamispäätöksistä 150 koski Euroopan unionin jäsenmaassa suoritettua tutkintoa ja 136 muissa maissa suoritettuja tutkintoja.
- Ulkomaantutkintojen neuvottelukunta kokoontui kerran. Lisäksi järjestettiin yksi sähköpostikokous.
- Tutkintojen tunnustamiseen liittyviä puhelintiedusteluja tehtiin keskimäärin 383 ja kirjallisia tiedusteluja 114 kuukaudessa. Sähköpostin kautta tulleet kyselyt lisääntyivät edelleen.
- Päätöksiä kelpoisuudesta vieraskieliseen opetukseen tehtiin kaksi.
- Opetushallituksen asettama työryhmä valmisteli kelpoisuuskokeen käyttöönottoa lisävaatimuksena toisessa EU/ETA-maassa pätevyille opettajille. Työryhmä sopi lisävaatimuksen käyttöönoton yleisperiaatteista ja kelpoisuuskokeen sisällöstä sekä viimeisteli yhdessä kokeen toimeenpanijoiden kanssa kokeeseen liittyvät käytännön järjestelyt. Kelpoisuuskokeen voi syksystä 2005 alkaen suorittaa seuraavissa opettajankoulutusyksiköissä: Helsingin yliopiston käyttäytymistieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopiston

kasvatustieteiden tiedekunta, Åbo Akademi, pedagogiska fakulteten, HELIA ammatillinen opettajakorkeakoulu, Jyväskylän ammattikorkeakoulun ammatillinen opettajakorkeakoulu.

- Jatkettiin aktiivista yhteistyötä työministeriön ja maahanmuuttajien kanssa työskentelevien tahojen kanssa mm. antamalla koulutusta tutkintojen ammatilliseen koulutukseen liittyvistä kysymyksistä.
- Enic/Naric-tiedotuskeskus. Akateemisen tunnustamisen alueella osallistuttiin aktiivisesti Bologna-prosessin edistämiseen. Yksikön edustaja on kansallisen Bologna-promootioryhmän jäsen. .
- Työryhmän, joka valmisti Suomen korkeakoulututkintojen viitekehyksen työ valmistui tammikuussa 2005. Opetushallituksessa laadittiin yhteenveto viitekehystä annetuista lausunnoista.
- Luennoitiin yhteistutkintojen suunnitteluun, laatimiseen ja tunnustamiseen liittyvistä kysymyksistä; osallistuttiin sellaisten ERASMUS MUNDUS-hankkeiden arviointiin, joihin osallistuu suomalaisia korkeakouluja.
- Opetushallitus osallistui korkeakoulututkintojen akateemisen tunnustamisen kattavan Lissabonin sopimuksen komitean työhön UNESCO:n ja OECD:n ylikansallista koulutusta koskevien suositusten laatimiseen.
- Järjestettiin Viron ENIC/NARIC-tiedotuskeskuksen kanssa maksupalveluna kaksipäiväinen seminaari, jossa esiteltiin Neuvostoliiton, Venäjän, Baltian, Valko-Venäjän, Ukrainan ja Moldovan koulutusjärjestelmät ja näissä maissa suoritettujen tutkintojen tunnustamista.
- Pohjoismaiden ministerineuvosto rahoittaa kolmivuotista Pohjoismaiden **Enic/Naric-yksiköiden yhteisprojektia**, jonka tarkoituksena on lisätä pohjoismaista tutkintojen tunnustamistyön yhdenmukaisuutta. Keväällä tehtiin vertaisarvio Tanskan Naricin toiminnasta.
- Opetushallituksen verkkosivuille on laadittu ohjeet **Diploma Supplement** -asiakirjan täyttämiseksi. Ohjeita päivitetään säännöllisesti. Opetusministeriölle valmisteltiin Diploma Supplementiin liitettävä kansallisen koulutusjärjestelmän kuvaus. Yliopistoille ja ammattikorkeakouluille on annettu neuvoja Diploma Supplementin täytöstä sekä käyty luonnoimassa asiasta.
- Annettiin suomalais-venäläisen rajayliopistohankkeen suomalaisille ja venäläisille korkeakouluille koulutusta yhteistutkintojen laatimiseen ja tutkintojen tunnustamiseen liittyvissä kysymyksissä.
- Opetushallitus hoiti vuosina 2000–2004 käytössä olleen Europass-todistusten jakelun ja tiedotuksen Suomessa. Europassia käytti vuosina 2000–2004 noin 2500 opiskelijaa. Vuoden 2005 alusta tuli voimaan parlamentin ja neuvoston päätös yhteisön yhteisistä puitteista tutkintojen ja pätevyyksien selkeyttämiseksi (2241/2004), jolla Europassi laajennettiin käsittämään kaikkiaan viisi asiakirjaa. Europass-todistusta koskeva päätös kumottiin. Opetusministeriö nimitti Opetushallituksen tammikuussa 2005 Suomen Europass-keskukseksi, joka vastaa uuden järjestelyn koordinoinnista ja siihen liittyvästä tiedotuksesta Suomessa ja huolehtii Europass-liikkuvuustodistuksen jakelusta. Tutkintojen tunnustaminen ja vertailu -yksikköön palkattiin uusi kokopäiväinen työntekijä vastamaan Europass-järjestelyn toimeenpanosta Suomessa.
- Opetushallitus on **NRP-verkoston** (National Reference Points for Vocational Qualifications) Suomen vastuutaho. Osa NRP-verkoston tehtävistä siirtyy Europass-keskukselle. Hoidettiin NRP-verkostolle jäävä ammatillisia tutkintoja koskeva tiedotus-tehtävä
- Kaikkiin ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin, joiden perusteet on vahvistettu vuoden 2004 aikana tai sen jälkeen, laadittiin Euroopan unionin komission mallin mukaiset kan-

sainväliseen käyttöön tarkoitettut **Certificate Supplement** -liitteet. Liitteet käännetään ruotsiksi ja englanniksi ja sijoitetaan Europass-keskuksen verkkosivuille.

5. KOULUMUOTOJEN YHTEISET HANKKEET

▪ Oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittämishanke

Oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittämishankkeen toiminta alueellisissa hankkeissa käynnistyi vuonna 2004. Vuoden 2005 alussa kehittämishankkeeseen hyväksytyistä 49 alueellisesta hankkeesta mukana oli 48 ja kuntia n. 270. Peruskouluja, lukioita, ammatillisia oppilaitoksia ja aikuis-koulutuskeskuksia oli toiminnassa mukana 993 ja näissä oppilaita ja opiskelijoita 323 131.

Alueellisissa hankkeissa on

- järjestetty koulutusta
- kehitetty toimintamalleja ohjauspalveluiden parantamiseksi, esimerkiksi opintopolun nivelvaiheissa
- tuotettu välineitä ohjaustyön tukemiseen (esimerkiksi Etelä-Suomen aikuislukioiden hankkeen verkko-ohjaussivusto, www.aikuislukiot.fi).
- käynnistetty alueellisia ohjausyhteistyöryhmiä, joissa on eri hallinnonalojen edustus. Ensimmäisen raportoinnin mukaan 48 hankkeessa on mukana yli 1500 muun kuin opetus-toimen henkilöstöä. Kaikkiaan henkilöstöä oli mukana 18 532.

Alueelliset hankkeet ovat raportoineet toiminnastaan lukukaudella 2004–2005 toukokuussa 2005. Samalla hankkeet ovat toimittaneet toimintasuunnitelman ja jatkorahoitusanomuksen lukuvuodelle 2005 – 2006. Alueellisista hankkeista 13 aloitti yhteistyön Equal-hankkeen 'Opintojen ohjauksen kehittäminen nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi' osaprojektien kanssa kevään 2005 aikana.

Oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittämishankkeessa on 1.1. – 30.6.2005 aikana

- järjestetty viisi kansallista tai alueellista seminaaria yhteistyössä muiden hankkeiden tai lääninhallitusten kanssa
- hankkeen ohjausryhmä kokoontunut kaksi kertaa
- alueellisten hankkeiden yhdyshenkilöille järjestetty kaksipäiväinen (31.3. – 1.4.2005) seminaari, johon myös osa ohjausryhmän jäsenistä osallistui
- käynnistetty aikuiskoulutuksen ohjauspalveluiden kehittämiseksi Ohjauksen kehittäjä-koulutus aikuiskoulutuksessa (5 ov), johon kutsuttiin osallistumaan jokaisesta hankkeesta mukana olevasta aikuiskoulutuskeskuksesta kaksi osallistujaa
- opinto-ohjaajien verkko-ohjaustaitojen kehittämiseksi vuonna 2003 käynnistetty OPO.FI-koulutus jatkunut. Kevään 2005 aikana OPO.FI-koulutuksen tavoitteita, sisältöjä ja rakennetta on tarkistettu ja kehitetty vastaamaan paremmin nykyhetken tarpeita.

▪ CHANCES – Opinto-ohjauksen kehittäminen nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi

Loppuvuodesta 2004 alkanut Euroopan sosiaalirahaston EQUAL-yhteisöaloiteohjelmasta rahoitettu **CHANCES – Opinto-ohjauksen kehittäminen nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi**–hanke jatkoi toimintaansa. CHANCES-hankkeen tavoitteena on kehittää moniammatillisessa ja poikkihallinnollisessa yhteistyössä tuotettuja ohjauspalveluita ja luoda uusia keinoja, joilla torjutaan riskiryhmiin kuuluvien nuorten syrjäytymistä työmarkkinoilta. Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä ovat ohjaus- ja opetusalan asiantuntijat, jotka toimi-

vat koulutuksen ulkopuolella tai putoamisvaarassa olevien, erityistä tukea tarvitsevien ja/tai maahanmuuttajanuorten kanssa.

Opetushallitus koordinoi CHANCES-hanketta, joka jakautuu neljään ohjauksen erityiskysymykseen keskittyneeseen osahankkeeseen. Osahankkeista vastaavat Jyväskylän yliopiston Koulutuksen tutkimuslaitos ja Opettajankoulutuslaitos, Jyväskylän ammattiopisto ja Joensuu yliopisto. Raportointikaudella hankkeessa

- valmisteltiin opetusministeriölle lopullinen EQUAL-hankehakemus
- rekrytoitiin määräaikaiset hanketyöntekijät Opetushallitukseen ja osahankkeisiin
- käynnistettiin hanketta esittelevän tiedotusaineiston (esite, juliste, postikortti) sisällöllinen ja graafinen suunnittelu
- avattiin hankkeelle omat kotisivut (sijainti: Koulutuksen tutkimuslaitoksen sivustolla)
- aloitettiin koko hankkeen itsearviointiprosessin sisällön ja toteutustavan suunnittelu
- tuettiin ja ohjeistettiin osahankkeita projektinjohtamiseen liittyvissä hallinto- ja talousasioissa
- tehtiin päätös siitä, että oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittämishankkeelle asetettu ohjausryhmä toimii myös CHANCES-hankkeen ohjausryhmänä, jota täydennettiin osahankkeiden edustajilla (ohjausryhmä kokoontui 2 kertaa)
- solmittiin kansainvälinen yhteistyösopimus Espanjan, Italian ja Tanskan EQUAL-hankkeiden kanssa: yhteistyöalueina monikulttuurinen ja sukupuolisensitiivinen ohjaus

▪ Koulumuotojen paikallinen ja seudullinen yhteistyö

- Pienten lähikoulujen kehittämishanke (11 kuntaa) päättyi; hankkeen raportti valmistui ja toimitettiin opetusministeriölle sekä maa- ja metsätalousministeriölle. Raportin pohjalta työstettiin suunnitelma yhdysluokkaopetuksen kehittämisestä.
- Lukiodien alueellisesta yhteistyöstä tehtiin selvitys.
- Luovuus- ja kulttuurikasvatushanke Lähteessä on lisätty ja vahvistettu osahankkeiden verkostoa, sekä kehitetty luovuus- ja kulttuurikasvatuksen menetelmiä. Tätä on toteutettu ylläpitämällä tiedotusta sekä järjestämällä näyttelyitä, tapaamisia ja koulutuksia.
- Kansallisen Etälukioprojektin jatkona Opetushallitus on 1.3.2005 käynnistänyt vv. 2005–2006 ajoittuvan ESR-rahoitteen ”Alueelliset lukiodien ja ammatillisten oppilaitosten yhteistyö- ja oppimisverkostot” -kehittämishankkeen. Hanke kohdistuu Etelä-Pohjanmaan ja Kymenlaakson maakuntiin sekä Vantaan kaupunkiin. Näille alueille on muodostettu lukiodien ja ammatillisten oppilaitosten yhteistyöverkostot, joiden tuottamissa koulutuspalveluissa hyödynnetään merkittävästi tieto- ja viestintäteknikkaa. Hankkeeseen osallistuu 58 oppilaitosta. Hanke on käynnistetty aluekoordinaattorien palkkaamisella, avainhenkilöiden tapaaamisilla, alueellisilla seminaareilla ja tiedotustilaisuuksilla sekä opettajien ja rehtoreiden koulutuksella.
- Yhteistyössä Yleisradion kanssa on aloitettu kolmen lukion etäopetusta tukevan tv-opetusohjelmasarjan tuotanto (Teknologia ja yhteiskunta, Aktiivinen kansalaisuus ja Paikkatietojärjestelmät). Lisäksi Opetushallitus on jatkanut etälukion www-opiskelumoduulien uudistamista uusien aikuisten lukiokoulutuksen operusteiden mukaisiksi.
- Opetushallituksen lukioyksikkö on osallistunut myös muiden alueellisten toisen asteen etäopetusverkostojen ja -hankkeiden ohjaukseen ja toimintaan (esim. Itä-

suomalainen oppimisverkosto, Lapin toisen asteen virtuaalikoulu ja Pohjois-Pohjanmaan etälukioverkosto).

- **Erilaiset oppijat – yhteinen koulu** hankekokonaisuus käynnistyi tavoitteena oppimisen tuki ja alisuoriutumisen ehkäiseminen
 - Erilaiset oppijat – yhteinen koulu -hanke (22 kuntaa, 10 ammatillisen koulutuksen järjestäjää, kolme normaalikoulua). Toteutettiin 8 teemakohtaista tapaamis- ja koulutuspäivää. Tuotettiin yhteenvedot kunta- ja oppilaitoskohtaisista alkukartoituksista ja hankkeista teemoittain. Laadittiin 2 kyselylomaketta syksyllä toteutettavia kyselyjä varten
 - Vankilaopetuksen kehittämishanke sekä hankkeen toteuttamiseen liittyvä tarjouskilpailu käynnistettiin yhdessä Rikosseuraamusviraston kanssa. Opetushallitukseen muodostettiin linjojen rajat ylittävä vankilaopetuksen tiimi.
 - Koulukotikoulujen yhteinen opetussuunnitelma sekä Vuorelan koulukotikoulun opetussuunnitelma valmistuivat Opetushallituksen tukemana. Koulukodeille on valmistettu Edu.fi –portaaliin omat verkkosivut. Koulukotikoulujen henkilöstölle on järjestetty kaksi neuvottelupäivää Opetushallituksessa.
 - LATU-hanke päättyi vuoden 2004 lopussa (mukana 58 kuntaa, 512 peruskoulua, 68 lukiota, 12 kuntayhtymää, 34 erityiskoulua). Hankkeessa tuotettu materiaali on työstetty raporteiksi. Hankkeen seurantaseminaari pidettiin maaliskuussa ja seuraava pidetään keväällä 2006. Hankkeessa kehitettiin erityistä tukea tarvitsevien opetusta ja tukipalveluja. Hankkeen tulokset hyödynnetään Erilaiset oppijat – yhteinen koulu –hankkeessa sekä erityisopetuksen seudullisten palvelujen kehittämishankkeessa (Alpo).
 - Osallistuttiin European Agency, Euroopan erityisopetuksen kehittämiskeskusten työhön ja alahankkeisiin sekä käynnistettiin keskuksen Suomen kansallisten kotisivujen uudistaminen.
 - Osallistuttiin OECD:n erityisopetuksen tilastointiyhteistyöhön sekä jatkettiin Statistics and Indicators on Disability, learning Difficulties and Disadvantages -pilottitutkimuksessa kerättyjen tietojen käsittelyä.

- **Matematiikan ja luonnontieteiden kehittämishankkeissa** opetussuunnitelmien käyttöönottoa tuettiin tuottamalla materiaalia edu.fi-portaaliin sekä järjestämällä täydennyskoulutusta sidosryhmien kanssa.
- **Tiede- ja teknologian opetuksen hankesuunnitelma** on valmisteltu ja sidosryhmien kanssa on käynnistetty opettajien täydennyskoulutuksen suunnittelu.
- **Kieltenopetuksen eurooppalaisen laatuleiman** (European label) hakukriteerit on valmisteltu ja palkinto laitettu hakuun.

- **Maahanmuuttajaopetus**
 - Maahanmuuttajien tuki perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa -hankkeen puitteissa tuettiin kuntien ja koulujen maahanmuuttajien opetusta koskevaa opetussuunnitelmatyötä seminaarein ja kurssein.
 - Lukiodien maahanmuuttajaopetuksen tueksi valmistui verkkoaineisto EDU.fi -portaaliin.
 - Laadittiin hankesuunnitelma perusopetuksen loppuvaiheessa Suomeen tulleiden nuorten opetusjärjestelyjen kehittämisestä.
 - Käynnistettiin hanke, jolla tuetaan suomi/ruotsi toisena kielenä -opetusta.
 - Käynnistettiin hanke, jossa selvitetään maahanmuuttajien oman äidinkielen opetusjärjestelyjä, tukea ja opettajien koulutusta.

- Opetuksen järjestäjille lähetettiin tiedote maahanmuuttajien, saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden opetusjärjestelyistä esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa 2005.
- Vuonna 2004 järjestettyyn maahanmuuttajien tukiopetukseen myönnettiin valtionavustusta 2 028 162 euroa ja maahanmuuttajien, saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetukseen 1 801 820 euroa.
- Valmistui kaikkia kouluasteita koskeva yleisesite ”Maahanmuuttajien koulutus Suomessa” viidellä kielellä. Painosmäärä yhteensä 12 000 kpl.
- Selvitettiin ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien maahanmuuttajien tukeen v. 2003 jaetun (120 000 euroa) erityisavustuksen käyttö.
- ESR -hakukierroksen yhteydessä hyväksyttiin viisi uutta sellaista hanketta, jotka tukivat maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen aktivointia.
- Järjestettiin koulutusta ja konsultointia maahanmuuttajien ammatillisesta koulutuksesta sekä yhdenvertaisuuslain toteutuksesta sekä täydennettiin EDU.fin sivuja tältä osin.

6. VALTION OPPILAITOKSET

Alkuvuoden aikana käytiin oppilaitosten kanssa vuoden 2004 toimintaa koskeneet tuloksellisuuskeskustelut. Keskustelut käytiin ryhmittäin:

- kielikoulut
- vammaisten lasten koulut kolmessa ryhmässä (näkö-, kuulo- ja liikuntavammaiset)
- ammatilliset erityisoppilaitokset
- Meriturva

Saamelaisalueen koulutuskeskuksen osalta keskustelu siirtyi syyskaudella pidettäväksi.

Talousahallintopalvelut-yksikkö ei ole osallistunut Opekon kanssa käytyihin keskusteluihin.

Opetushallitus osallistui koulukotien tuloksellisuuskeskusteluihin yhteistyössä STAKESin kanssa.

Taloushallintopalvelut-yksikkö laati oppilaitosten osalta (18 maksupistettä) tilinpäätöksen ja henkilöstötilinpäätöksen laskelmineen ja toimintakertomuksineen sekä valmisteli vuoden 2006 talousarvioehdotuksen opetusministeriölle kevään aikana.

Valtion oppilaitosten uuden palkkausjärjestelmän kehittäminen jatkui kevätkauden A – palkkaisten osalta. Ratkaisut siirtyivät syksyyn. C –palkkaisten neuvottelut käynnistyivät loppukeväästä, niiden osalta takaraja on marraskuun loppu.

Vuoden 2004 lopulla yhdessä oppilaitosjohdon kanssa ideoitu johtamisvalmennus käynnistyi yhdellä tilaisuudella:

- Tuusulassa pidettiin kahden päivän mittainen tilaisuus, jossa paneuduttiin valtion oppilaitosten visioon ja sen kirkastamiseen
- mentorointia koskeva valmennustilaisuus siirrettiin pidettäväksi syyskaudella

Johtamisvalmennusta kehitetään edelleen siten, että työryhmässä ovat edustettuina kaikki oppilaitosryhmät.

Oppilaitosjohdolle järjestettiin yhteiset neuvottelutilaisuudet:

- Helsingissä 25.4. teemana Opetushallituksen strategian esittely ja siihen liittyen keskustelu sekä toisena asiakokonaisuutena valtion oppilaitosten hankintatoimi ja sen kehittäminen

- Heinolassa 15.6. jatkettiin viraston strategian työstämistä, käytiin läpi UPJ -tilanne sekä keskusteltiin muista ajankohtaisista asioista

Liite 1

Opetushallituksen päämaksupisteen toimintamenojen ja tilivirastotasolla muiden momenttien käyttö 1.1.-30.6.2005:

		Käyttö 1.1.-30.6.2005	summa	%	kum, summa	kum, %
OPETUSHALLITUKSEN OMA TOIMINTA yht.			9 672 360	13	9 672 360	13
29.07.21	OPH/toimintamenot	9 672 360				
29.07.21.1	OPH/toimintamenot	8 758 203				
29.07.21.2.1	oppimateriaalin kehitt. ja tuott.	653 144				
29.07.21.2.2	saamenkielisen oppimater. tuott.	261 013				
TA:n mukaan OPH:n tulostavoitteisiin käytettävissä, yht.			4 526 548	6	14 198 908	19
29.40.25	yl.siv. koulutuksen kehittäminen	237 272				
29.60.25	amm. koulutuksen kehittäminen	83 774				
29.69.25	aikuiskoulutuksen kehittäminen	156 384				
29.10.22	yliop. yht. tutk-keh-julk -menot	2 508				
29.20.22	AMK yhteiset menot	442 516				
29.20.25	AMK kehittäminen	49 824				
29.69.22	opetustoimen henkilöstökoulutus	3 554 270				
Muut määrärahat yht.			1 549 253	2	15 748 161	21
29.01.22	kehittämistoiminta	1 148 260				
29.60.24	työssäoppiminen/harj.toiminta	129 479				
24.50.66	lähialueyhteistyö	83 295				
29.08.25	kv-kulttuuriyhteistyö/kerhot	188 219				
EU/ESR yht.			4 911 491	7	20 659 652	28
29.01.62.13	EU:n rakennerahast. rah.osuus A	2 629 718				
34.05.61.12.3	ESR opm:n hallinnonala	2 281 773				
VALTIONOSUUEDET JA VALTION AVUSTUKSET yht.			14 858 866	20	35 518 518	47
29.40.30	VO ja VA yl.siv. koul. käyttök	5 184 931				
29.40.30.07.2	RI muk. avust. opetustunt. koht. va s k					
29.40.30.07.3	RI muk. avust. pk/lukio kv-toimintaan					
29.40.30.07.4	RI muk. muut avust. perusop/lukiok					
29.40.30.08.1	Tietoyhteiskuntahanke					
29.30.30.08.2	Avustus laajakaistayhteyksien hankintaan					
29.40.30.09	Eräät ulkomaanopetuksen menot					
29.40.34	VO yl.siv. ja amm. opl ja akk p-kust	102 968				
29.40.51	VA järjestöille yks. yl. siv.	521 000				
29.60.30	VO ja VA yl.amm. koul. käyttök	2 203 281				
29.60.30.03	RI muk. avust., amm. koul. järjestäjille					
29.60.30.04	Tietoyhteiskuntahanke					
29.69.30.22	VA kansalaioipistojen käyttökust.	1 072 000				
29.69.50	VO kansanopistojen käyttökust.	703 580				
29.69.55.3.2	VA opintokeskusten käyttökust.	671 055				
29.69.56.2.2	VA kesäyliopistojen käyttökust.	295 000				
29.69.31	VO ja avustus amm lisäkoulutukseen	4 105 051				
VALTION OPPILAITOSTEN TOIMINTAMENOT yht.			38 908 076	52	74 426 594	99
29.40.21	valtio yl.siv.oppil. toimintamenot	22 259 111				
29.60.21.	valtion amm oppil. toimintamenot	15 725 451				
29.69.21	opetushall. kk toim.menot (Opeko)	923 514				
Työllisyysohjelman menot			415 148	1	74 841 742	100
34.06.21.42	Työllisyysohjelman menot	66 699				
34.06.51	Työllistämiskoul- ja erityisohjelmat	348 449				
Kaikki yhteensä			74 841 742			

Liite 2

Tulossopimuksessa myönnettyjen kehittämismäärärahojen (vuonna 2005 myönnettyjen sekä vuodelta 2004 siirtyneiden) käyttö 1.1.-30.6.2005

Yleissivistävän koulutuksen kehittäminen 29.40.25				
	2 005	2 005	2 005	2 005
	Suunnitelma	Käyttö30.6.	Jäljellä 30.6.	Jäljellä %
Arviointi	147 000	34 321	112 679	77
Yleissivistävän koulutuksen linja	287 000	112 210	174 790	61
Ruotsinkielisen koulutuksen linja	77 000	25 775	51 225	67
Hallinto- ja palvelutoiminnot	842 000	64 912	777 088	92
Suunnitteluryhmä	41 000	54	40 946	100
Yhteensä	1 394 000	237 272	1 156 728	83

Ammatillisen koulutuksen kehittäminen 29.60.25				
	2 005	2 005	2 005	2 005
	Suunnitelma	Käyttö 30.6.	Jäljellä 30.6.	Jäljellä %
Arviointi	30 000	6 163	23 837	79
Yleissivistävän koulutuksen linja	7 000	4 423	2 577	37
Ammatillisen koulutuksen linja	123 000	33 878	89 122	72
Aikuiskoulutuksen linja	53 500	644	52 856	99
Ruotsinkielisen koulutuksen linja	2 000		2 000	100
Hallinto- ja palvelutoiminnot	208 000	28 850	179 150	86
Suunnitteluryhmä	10 000	9 816	184	2
Yhteensä	433 500	83 774	349 726	81

Aikuiskoulutuksen kehittäminen 29.69.25				
	2 005	2 005	2 005	2 005
	Suunnitelma	Käyttö 30.6.	Jäljellä 30.6.	Jäljellä %
Ammatillisen koulutuksen linja	42 000	1 578	40 422	96
Aikuiskoulutuksen linja	93 500	43 820	49 680	53
Hallinto- ja palvelutoiminnot	117 500	24 713	92 787	79
Suunnitteluryhmä	273 000	86 273	186 727	68
Yhteensä	526 000	156 384	369 616	70

Muut momentit		2005	2005	2005	2005
		Suunnitelma	Käyttö 30.6.	Jäljellä 30.6.	Jäljellä %
29.01.22	Nuorten osallisuushanke	1 270 508	874 745	395 763	31
29.10.22.1	Koulutustoimikunnat, Koulutusnetti, Europass-	65 500	2 508	62 992	96
29.20.22	Opiskelijavalinta ja siihen liittyvä tietohuolto	1 533 492	442 516	1 090 976	71
29.20.25	Koulutustoimikunnat, Koulutusnetti, Europass-	81 287	49 824	31 463	39